

Οι Πολλαπλασιαστές της Ελληνικής Οικονομίας

Θεόδωρος Μαριόλης

Αναπληρωτής Καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, και
Ινστιτούτο Κοινωνικών Ερευνών Δημήτρης Μπάτσης

Δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Το Χωρό», 15/12/2013

Η έννοια του «πολλαπλασιαστή» είναι εξαιρετικά χρήσιμη στην οικονομική πολιτική: Όταν οι οικονομολόγοι δηλώνουν ότι «ο δημοσιονομικός πολλαπλασιαστής βρέθηκε ίσος με ψ », εννοούν ότι, εάν αυξηθούν (μειωθούν) οι κρατικές δαπάνες κατά 1 μονάδα, τότε το εγχώριο προϊόν θα αυξηθεί (μειωθεί) κατά ψ μονάδες. Καλείται δε «πολλαπλασιαστής» διότι το ψ αντιπροσωπεύει, συνήθως, αριθμό μεγαλύτερο του 1.

Πριν από έναν χρόνο (Οκτώβριος 2012), το ΔΝΤ ανακοίνωσε ότι όλες οι προβλέψεις του για τις επιπτώσεις των μέτρων, τα οποία έχουν ληφθεί, από το 2010 και μετά, για την ελληνική οικονομία, βασίστηκαν στη λαθεμένη εκτίμηση ότι «ο δημοσιονομικός πολλαπλασιαστής» αυτής είναι της τάξης του 0.5, ενώ η αληθής τιμή του βρίσκεται στο διάστημα 1.7-1.8, δηλαδή πάνω από τρεις φορές υψηλότερη. Στις 26 Σεπτεμβρίου του 2011 είχα υποστηρίξει, σε ομιλία μου και βάσει στοιχειωδών υπολογισμών, ότι ο εν λόγω πολλαπλασιαστής για την ελληνική είναι της τάξης του 1.71 και, συνεπώς, το εγχείρημα μηδενισμού του πρωτογενούς ελλείμματος θα προκαλέσει, σε βάθος χρόνου, μία συνολική-αθροιστική μείωση του ΑΕΠ κατά 29%. Αυτή η εκτίμηση δεν διαψεύστηκε, δυστυχώς, από τα γεγονότα.

Σε μία μελέτη, η οποία δημοσιοποιήθηκε πριν από λίγες μέρες, εκτιμήθηκαν $63 \times 63 = 3969$ εμπορευματικοί πολλαπλασιαστές της ελληνικής οικονομίας (Θ. Μαριόλης και Γ. Σώκλης, «Ο Σραφφαϊανός Πολλαπλασιαστής της Ελληνικής Οικονομίας: Ευρήματα από τον Πίνακα Προσφοράς-Χρήσεων του έτους 2010»).[1] Η μέση τιμή των κλαδικών πολλαπλασιαστών επί του καθαρού προϊόντος της ελληνικής οικονομίας βρέθηκε ίση με 1.707 (με τυπική απόκλιση 0.278, μέγιστη τιμή 2.530 και ελάχιστη τιμή 1.014), ενώ η μέση τιμή των πολλαπλασιαστών του δημοσίου τομέα βρέθηκε ίση με 2, και, συνεπώς, από τις υψηλότερες του συστήματος.

Αυτά τα ευρήματα δηλώνουν ότι για κάθε 1 μονάδα μείωσης της ζήτησης, για ημεδαπά αγαθά και υπηρεσίες, το συνολικό προϊόν μειώνεται κατά περίπου 1.7 μονάδες, ενώ κάθε 1 μονάδα συρρίκνωσης του Δημοσίου τομέα, ειδικά, οδηγεί σε περίπου 2 μονάδες μείωσης του συνολικού προϊόντος. Έτσι, η πρωτοφανής, με ιστορικά-διεθνή μέτρα και σταθμά, ύφεση της ελληνικής οικονομίας όχι μόνον έπρεπε να θεωρείται απολύτως αναμενόμενη, αλλά και η

επιστροφή σε άξιους λόγου ρυθμούς ανάπτυξης εμφανίζεται ως μάλλον απίθανη, εάν συνυπολογιστεί ο πολυπλεύρως συστατικός χαρακτήρας της ασκούμενης πολιτικής σε συνδυασμό με το ότι οι ελληνικές εξαγωγές εκφράζονται σε ένα από τα πιο «σκληρά» νομίσματα του διεθνούς συστήματος. Από την άλλη πλευρά, βεβαίως, όλες οι εκτιμήσεις της προαναφερθείσας μελέτης δύνανται να φανούν χρήσιμες στην κατάστρωση του σχεδίου εξόδου από την κρίση, ιδίως ή, πιθανότατα, μόνον στην περίπτωση κατά την οποία η Ελλάδα αποφασίσει να εγκαταλείψει την «ευρωπαϊκή υπερπαγκοσμιοποίηση» και, συνεπώς, οι εθνικές αρχές ανακτήσουν μέσα-εργαλεία οικονομικής πολιτικής.

Το πλέον εντυπωσιακό γεγονός της ελληνικής πραγματικότητας δεν είναι, επομένως, η υπερακόντιση της ανεργίας, αλλά ότι οι «Μνημονιακές κυβερνήσεις» δεν έχουν καταθέσει ούτε τμήμα προγράμματος αντιστροφής της κατάστασης.

[1]. Η μελέτη εκπονήθηκε για το Ινστιτούτο Κοινωνικών Ερευνών Δημήτρης Μπάτσης, και είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση:
www.theo-mariolis.gr/files/gr/Publications/pop_arthra/Sraffian_%20Multiplier_Greek%20Economy.pdf